

Pozitif-iz Derneği

Medyada HIV ve AIDS Duyarlılık Projesi

MEDYA MENSUPLARI için HIV VE AIDS EğİTİMİ

Çevrimiçi ve ücretsiz

İçindekiler

Giriş ve arka plan

Amaç ve Hedefler

Proje Faaliyetleri

Eğitimler

Proje Çıktıları

Teşekkür

'Medyada HIV ve AIDS Farkındalık Projesi'
Gilead Hayat Bulan Fikirler Hibe Programı
tarafından desteklenmiştir.

Hazırlayan: Çiğdem Şimşek

Giriş ve arka plan

İlk tanımlandığı yıllardan bu yana HIV ve AIDS, medyada en ilgi çeken ve en sık yer alan konulardan biri olmuştur. 1980'li yıllardan bu yana sıkça manşetlerde görülen HIV ve AIDS haberleri, günümüzde 1 Aralık Dünya AIDS Günü'nde ve üçüncü sayfa haberlerinde yer almaya devam ediyor.

Zaman zaman HIV pozitiflerin yaşadıkları hak ihlalleri gündeme taşınsa da, medya mensupları HIV ve AIDS ile ilgili önyargıları körükleyen, yanlış bilgiler içeren haberleri yapmaya hâlâ devam etmekte.

Bir taraftan HIV/AIDS gibi bir konunun basında yer alması önemli. Ancak yapılan haberin başlığında ve içeriğinde; taraflı, önyargılı, ayrımcı, korkutucu ve HIV pozitifleri ötekileştiren **nefret söylemi*** içeren dil kullanılması da endişe vericidir. Çünkü basında yer alan bu haberler HIV pozitifler ile ilgili ön yargıları ve etiketlemeleri yeniden üretmekte ve toplumun ön yargılı bakış açısını körüklemekte. Ne yazık ki, basın yeni çıkan tedavi yöntemleri, korunma ve bulaşma yollarını anlatan haberler yerine, bir baskında gözaltına alınan seks işçisinin HIV pozitif çıkması gibi medyatik haberleri yapmayı tercih etmekte.

Yazılı haberlerde kullanılan görseller de içerik kadar önem taşımakta. HIV ve AIDS ile ilgili haber içeriklerinde kullanılan kan, cinsellik, kasları erimiş (özellikle siyahi ırk), soluk benizli hasta insanlar, yüzü görünmeyen varlıklar ve ölümü çağrıştıran görseller, mevcut önyargıları desteklemekte ve arttırmakta.

HIV ile yaşayan kişilere yönelik önyargıları besleyen başlık, haber ve görseller, onların damgalanarak daha fazla ayrımcılığa uğramalarına ve toplumun HIV'e kulaklarını kapamasına sebep olmakta. HIV yayılımının başlıca nedenlerinden biri, korku dilinin doğru ve güncel bilgilere erişimin önünde engel oluşturmasıdır.

Kötü görsel ve yanlış bilgi toplum algısını olumsuz etkilemekte, yargıların kemikleşmesine neden olmakta.

** **Nefret Söylemini**; "Düşmanlık ve hoşgörüsüzlük ifade eden, saldırgan nefret biçimlerini yayan, teşvik eden, savunan ya da haklı gösteren her türlü ifade biçimi." olarak özetleyebiliriz. Haberlerde yer alan bu tür **nefret söylemleri** toplumda düşmanlık ve ayrımcı duyguları tetikleyerek, önyargıları güçlendirmekte.*

Amaç ve Hedefler

Projenin amacı; HIV ile ilgili doğru ve şiddetsiz bir terminoloji ile yazılmış, ötekileştirmeyen, nefret söylemlerinden uzak, olumlu görsellerin kullanıldığı haberlerinin, medya akımlarında yer almasını sağlamak. Böylece toplumun HIV'e ve HIV ile yaşayanlara karşı farkındalığının artırılması, duyarlılık kazanan insanların teste gitmeleri ve tanı almış olan kişilerin ise destek hizmetlerine ulaşmaları hedeflendi.

Öte yandan proje kapsamında yapılacak haberlerde güncel tıbbi bilgilerin yanı sıra yaşam öykülerinin de yer alması amaçlandı. Bu doğrultuda HIV ile yaşayan kişilerin basın ile ilişkiler konusunda güçlendirilmesi, kendilerini doğru ve açık bir şekilde ifade edebilme ve basına 'almak istediği bilgi' yerine 'vermek istediği mesaj'a odaklanma becerilerinin kazandırılması da hedeflendi.

6 ay süreli projede; 20 sağlık muhabirinin HIV ve AIDS konusunda temel eğitim alması planlandı.

Duyuru Metni

Pozitif-iz Derneği, Medya Mensuplarına Yönelik Ücretsiz Ve Çevrimiçi HIV/AIDS Eğitimi Düzenliyor

HIV alanında ülkemizde yaptığı çalışmalar ile adını duyuran Pozitif-iz Derneği önemli bir projeye daha imza atıyor. HIV ve AIDS konusunda halkın bilinçlendirilmesi, doğru ve güncel bilgiye ulaşması amacıyla Medya mensuplarına yönelik ücretsiz bir çevrimiçi eğitim düzenliyor.

Ülkemizde HIV ile ilgili önyargıların ve yanlış bilgilerin yaygın olması, HIV pozitif kişilerin hak ihlallerine maruz kalmasına neden oluyor. Bu konuda doğru bilgilerin halka ulaştırılmasında önemli bir köprü görevi gören basın mensupları, Pozitif-iz Derneği'nin düzenleyeceği bu program ile HIV ile ilgili güncel gelişmelerden haberdar olacak.

Gilead 'Hayat Bulan Fikirler Destek Programı' tarafından ödül almaya hak kazanan 'Medyada HIV ve AIDS Duyarlılık Projesi' kapsamında gerçekleştirilecek olan eğitimde; HIV'in hem tıbbi hem de etik boyutları ele alınacak. Öte yandan Medya Mensuplarına HIV ile yaşayan kişilerle yazılı röportaj imkânı sağlanacak.

Eğitim Ne Zaman ve İçeriğinde Neler Var?

Ücretsiz ve Zoom uygulaması üzerinden 2 saat olarak tasarlanan eğitim; 24 Mayıs 2022 Salı akşamı 20.30 – 22.30 saatleri arasında gerçekleştirilecektir.

Eğitimi ana başlıkları şu şekilde;

- HIV ve AIDS'in tarihçesi
- Temel tıbbi boyutu
- HIV ve AIDS farklı mıdır?
- HIV nasıl bulaşmaz?
- Belirlenemeyen=Bulaşmayan nedir?
- Tanı ve testler
- HIV ve AIDS'in doğru yazımı nasıldır?
- HIV'i nasıl konuşur ve görselleştiririz?
- Dünyada ve Türkiye'de HIV vakaları
- HIV odağında haberciliğin hukuki boyutu
- Geçmişten bugüne haber örnekleri

HIV İle Yaşayan Kişilerle Röportaj

Eğitimden sonra dileyen Medya mensupları HIV ile yaşayan kişiler ile bir araya gelecek. Bu görüşmede HIV ile yaşayan kişiler, anonimleştirilmiş olarak HIV ile yaşam deneyimlerini Medya Mensupları ile paylaşacak. Arzu eden Medya mensuplarına yaşam öykülerini kaleme almaları için birer yazılı röportaj imkânı sağlanacaktır. Bu etkinlikte sağlık çalışanı bir HIV pozitif ile, bebek sahibi olmuş HIV ile yaşayan bir çift ile, sağlık kurumunda ihlale maruz bırakılan bir HIV pozitif ile, AIDS evresinde bakıma muhtaç halde tanı alıp gündelik hayatına dönmüş bir HIV pozitif ile bir araya gelebilecekler.

Nasıl Katılabilirim?

Eğitim, Basın-yayın organlarında çalışan veya dijital habercilik yapan tüm muhabirlerin katılımına açık olarak düzenlenecektir.

Eğitime katılmak için buradan başvurabilirsiniz: <https://forms.gle/dUehsCmNCbF2yGK77>

Pozitif-iz Derneği

Eğitimler

PowerPoint Slayt Gösterisi - [Medya sunumu 26.09.2022kss] - Microsoft PowerPoint (Ürün Etkinleştirilmedi)

HIV/AIDS Tarihçesi-1980'ler

1 Aralık Dünya AIDS Günü...

HIV; dünyada ilk kez 1 Aralık 1981 yılında tanımlandı. 7 yıl sonra yapılan uluslararası bir konferansta ilk teşhis günü olan 1 Aralık günü "Dünya AIDS Günü" olarak ilan edildi. İlk yılın teması "Dünya Çapında Çabaya Katılın" idi.

Tüm dünyada 1988 yılından bu yana HIV ve AIDS'e yönelik korunma ve farkındalığı arttırmak amacıyla 1 Aralık Dünya AIDS gününde birçok kampanyalar, etkinlikler ve çalışmalar yürütülmekte.

Pozitif-iz Derneği f i t t /pozitifizorg

Çiğdem Şimşek / Pozitif-iz Derneği Ozlem Horasanlı

Zeynep Oğras aysin.basmaci

Dilay Argün Berna Çevik

Zeynep Çetinka... Zeynep Çetinkaya - Popüler ...

Inmute Stop Video Security Participants Chat Share Screen Record Reactions Whiteboards Leave

Çiğdem Şimşek / Pozitif-iz Derneği konuşuyor...

PowerPoint Slayt Gösterisi - [Medya sunumu 26.09.2022kss] - Microsoft PowerPoint (Ürün Etkinleştirilmedi)

HIV nasıl bulaşmaz!

Kondom ile ilişki Aynı ortamda bulunmak Sivrisinek Öpüşmek Aynı kaptan yemek yemek

Tuvalet El ele tutuşmak Kapıkolu Kuaför

Pozitif-iz Derneği f i t t /pozitifizorg

Slayt 66 / 106

PowerPoint Slayt Gösterisi - [Medya sunumu 26.09.2022kss] - Microsoft PowerPoint (Ürün Etkinleştirilmedi)

● AIDS için diş hekimlerine uyarı: "Erkek hastanıza eşcinsel olup olmadığını sorun"

300 diş hekiminin izlediği panelde konuşan Doç. Dr. Metin Atila, hastalığın önemine dikkat çekerek, ABD'de polis yüzüne tüküren AIDS'li hastanın adam öldürmeye tam teşebbüsün yargılanmasını örnek gösterdi.

• Metin ÖZYILDIRIM

İSTANBUL Tıp Fakültesi'nde önceki gece düzenlenen AIDS panelinde konuşan Prof. Dr. Özdemir Ang, "diş hekimlerinin mümkünse şüphelendikleri erkek hastalarına eşcinsel olup olmadıklarını sorarak gereken önlemleri almalarını" istedi.

Devamı 12. sayfada

© 2009 Doğan Gazetecilik A.Ş.

Üzerine AIDS'li travesti düştü

Bursa'nın Osmangazi ilçesinde, "Çağrı" takma adlı AIDS'li travesti B.T., oturduğu apartmanın ikinci kat penceresinden önce konfeksiyon malzemelerinin satıldığı seyyar arabanın brandasını üzerine, ardından satıcı Hüseyin Çaprazoğlu'nun omzuna çarparak yere düştü.

Yaralanan travesti ambulansla hastaneye kaldırılırken, Çaprazoğlu da, hastalığın bulaşabileceğini düşünerek gömleğini çıkardı.

"Hemen kan var mı diye üstüne baktım. Kan yoktu ama yine de gömleği çıkardım. Düştüğü yerdeki kanı da deterjanla yıkadım. Herhalde bana bir şey olmaz" diye konuştu.

Hüseyin Çaprazoğlu

Amerikalı doktorların iddiası

Bursa Tıp Fakültesi'nin düzenlediği konferansa konuşmacı olarak katılan Amerikalı doktor Farmer, "AIDS hastalığı 30-35 yaşta erkeklerde bulunan homoseksüellerde görülür" dedi. Fotoğrafta Dr. Farmer (Sol) ve orolog Andrew C. Nevick (Sağ) görülüyor.

(Email ÖZTAT)

"AIDS ancak 30-35 kişiyle yatınca bulaşır"

Bursa Tıp Fakültesi'nin düzenlediği konferansa katılan Amerikalı doktor Richard G. Farmer, "AIDS hastalığına özellikle 30-35 kişi ile ilişkide bulunan homoseksüeller yakalanıyor" dedi.

Bursa Tıp Fakültesi tarafından düzenlenen ve Ünlü Cleveland Kliniği'nden uzman doktorların katıldığı konferansa dön devam edildi. Sindirim sistemi kanserlerinin konu edildiği ilk bölümde, yeni bulunan ve dikizet olarak organelin kalın bağırsak ameliyatı anlatıldı. Kalın bağırsak ameliyatı ile ilgili konuşmayı Dr.Davut Gordon yaptı.

Pozitif-iz Derneği f i t t /pozitifizorg

Slayt 64 / 106

Eğitime katılım için hem Pozitif-iz Derneği hem de PR ajansı tarafından medya mensuplarına davetler yapıldı. Proje kapsamında 24 Mayıs 2022 ve 27 Eylül 2022 tarihleri olmak üzere **2 eğitim** düzenlendi. Eğitimlere **toplam 10 kişi katıldı**.

İlk atölyeye katılan uzman sağlık muhabiri Mesude Erşan, HIV ile yaşayanların nasıl bebek sahibi olabildiklerini 3 bölümlük bir yazı dizisi ile ele aldı. Hekimlerden uzman görüşü alması ve HIV ile yaşayan çiftlerden deneyimlerini dinlemesi için aradaki bağlantısını sağlandı.

Yazı dizisinin ilk bölümü 20 Temmuz 2022 tarihlerinde Diken.com'da yayımlandı. Birinci günde, Prof. Dr. Deniz Gökengin ve Prof. Dr. Mehmet Serdar Kütük, HIV ile yaşayanların hangi adımları izlemeleri gerektiğini ve bebek sahibi olmak için nasıl aşamalardan geçtiklerini anlattı. (<https://www.diken.com.tr/hiv-ebeveyn-olmaya-engel-degil/>)

2.Bölüm: Pozitif-iz Derneği kurucu üyesi: İkinci çocuğunu kucağına alan çok dostumuz var

Yazı dizisinin ikinci gününde Pozitif-iz Derneği'ne yer verildi. Çocuk yapmayı düşünen çiftlere nasıl yardımcı olunduğunu, toplumun HIV algısının zamanla değişip değişmediği, akran danışmanlığının ve HIV testi yaptırtmanın önemi konuşuldu.

(<https://www.diken.com.tr/pozitif-iz-dernegi-kurucu-uyesi-simsek-ikinci-cocugunu-kucagina-alan-cok-dostumuz-var/>)

Pozitif-iz Derneği kurucu üyesi: İkinci çocuğunu kucağına alan çok dostumuz var

20/05/2023 07:05

MESUDE ERŞAN

@mesudeersan

mesudeersan@diken.com.tr

Ebeveyn adaylarının herhangi birinin HIV pozitif olması, bebek sahibi olmalarına engel değil. Ancak bunun koşulu, düzenli ilaç tedavisiyle HIV'in kanda testte belirlenemeyecek kadar düşmesi. Türkiye'de ebeveynlerinden bir ya da ikisinin HIV pozitif olduğu yüzlerce çocuk sağlıklı dünyaya geldi.

Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Enfeksiyon Hastalıkları Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Deniz Gökengin dün HIV tedavisinde gelinen noktaya, anne-baba olmak üzere yola çıkan HIV pozitiflerin bu süreçlerini nasıl yönettiklerini anlattı. Bugün Pozitif-iz Derneği Kurucu Üyesi Çiğdem Şimşek sorularımıza yanıtladı. Pozitif-iz Derneği, HIV pozitif kişiler ve yakınlarına, destek ve danışmanlık hizmetleri sağlıyor. Dernek tüm hizmetlerini mahremiyet içerisinde ve ücretsiz olarak sunuyor. Şimşek'e hem çocuk yapmayı düşünen çiftlere nasıl yardımcı olduklarını hem de toplumun HIV algısının zamanla değişip değişmediğini sorduk:

HIV ile ilgili eski yıllardan kalan önyargı, korkular vs. sürüyor mu?

Evet. Ne yazık ki HIV'e ve HIV ile yaşayanlara yönelik önyargılar hala mevcut. Tıp değişti, bilim gelişti ama önyargılar ve yanlış bilgiler beklenen düzeyde bir dönüşüm geçirmemiş. Durumu şöyle özetleyebiliriz: yanlış bilgi önyargılara, önyargılara ayrımcılık ve damgalamaya neden oluyor. Örneğin HIV'in tedavisi olduğu hala çok bilinmiyor veya sadece 'belli bir grup insanda olur' gibi yanlış inanışlar var.

Öte yandan HIV, sağlık eğitiminde de kapsamlı ele alınmadığı için sağlık çalışanlarında da bu korkular çok yaygın. Gelişmeleri yakından takip eden ve kendini sürekli güncelleyen sağlık çalışanlarında elbette böyle tutum ve davranışlarla karşılaşmıyoruz.

Tedavilerdeki gelişmeler, HIV ile yaşayanların ve toplumun bakışını nasıl değiştirdi? Ya da değiştirebildi mi?

1996'dan bu yana HIV'in tedavisinin olduğu, bulay ve bulaşmama yolları hala çok net bilinmiyor. Bu nedenle de toplum genelinde 'ölümcül ve bulaşıcı' olduğu zannediliyor. Bu da kaçınılmaz olarak bir takım damgalamalara yol açıyor. Her mecrada HIV'i etkisiz hale getiren ilaçların varlığını, çok basit koruma yöntemleri ile HIV geçişinin engellenebileceğini, HIV ile yaşayan insanların hayatın her alanında var olabileceğini anlatmak çok önemli.

HIV'in tedavisinde, çok etkili ve neredeyse hiç yan etki yapmayan, güçlü ilaç seçenekleri bulunuyor. Ülkemizde de kullanılan bu ilaçlar sayesinde HIV pozitifler herkeş gibi sağlıklı ve doğal yaşam sürerlerini yaşıyorlar. Bu bilgi yaygınlaştıkça da HIV'e daha olumlu bir yerden bakış gelişiyor.

Örneğin, CDC (ABD Hastalık Kontrol ve Korunma Merkezi) tarafından duyurulan ve tüm bilim otoritelerinin (UNAIDS, WHO) hem fikir olduğu 'Belirlenemeyen-Bulaşmayan' (B-B)' ile durum biraz daha iyileşti. Tedavi altında olan HIV pozitif kişilerin cinsel yolla bulaştırıcılığının artık kalmadığını açıklayan bu bilimsel kanıt sayesinde, HIV pozitiflerin üstündeki 'zarar veren' etiketi kalkmış oldu.

Pozitif-iz Derneği kurucu üyesi: İkinci çocuğunu kucağına alan çok dostumuz var

20/05/2023 07:05

Halen en sık gelen sorular, en çok iletilen kaygılar hangileri?

HIV tanısını yeni alanların aklındaki ilk soru çoğunlukla 'ne kadar ömrüm kaldı?' oluyor. Tam alanların genelinin tedavinin varlığından haberdar olmasından dolayı, yaşama kaygısı hep ilk sırada geliyor. Kişiler zaman zaman 'ya ilaçlara erişimimde bir sorun olursa' diye de kaygı yaşıyabiliyorlar. HIV tedavisi ve takibi düzenli ve hiç aksatmadan devam ettirilmeli.

Çiğdem Şimşek.

Yaşanan kaygılar sıralamasında ikinci sırada çalışma hayatı geliyor. 'Çalıştığım yer durumumu öğrenir mi?', 'İşten çıkarılır mıyım?' veya 'İşe girişte HIV testi isteniyor, ne yapacağım?' diye insanlar yüksek endişe yaşıyabiliyorlar. Ardından da sosyal yaşamdaki kaygılar gelebiliyor.

HIV'in her yönüne hakim ve haklarını bilen HIV pozitifler bu tip kaygıların çok yaşamıyorlar. Çünkü ne yapmaları veya konuşmaları nasıl yaklaşmaları gerektiğini biliyorlar.

Anne ya da baba olmaya karar verenler danışıyor mu?

Tabii ki. HIV, ne çalışmaya ne evlenmeye ne de bebek sahibi olmaya engel değil. Bizden ilk danışmanlığımı alan çoğu kişi HIV ile yaşamayı kısa sürede normalleştirirdi. Hayatlarına insanları dahil edip, evlendiler. Zamanın doğal akışında da bebek sahibi olmaya karar verdiler. İkinci çocuğunu kucağına alan çok dostumuz var.

Onlar en sık hangi soruları soruyor, kaygılarını paylaşıyor?

'Belirlenemeyen-Bulaşmayan' (B-B)' olmadan önce HIV ile yaşayanlar sperm yıkama ve asılama yöntemi ile bebek sahibi olabiliyordu. O dönem en çok, hangi kuruma ve hangi HIV dostu hekime başvuracaklarını merak ediyorlardı.

Artık çiftler B-B ile doğal yolla bebek sahibi olabiliyorlar. Hatta HIV pozitif kadınlar doğal yolla yani vajinal doğum da yapıyorlar. HIV ile yaşayan gebe kadın kendi enfeksiyon hekimlerinin takibinde ve kadın doğum doktorunun izleminde oluyor. Böylece daha güven içinde ilerliyor her şey.

Nasıl yardımcı olabiliyorsunuz?

Bazı danışanlarımız 'eşim hamile' deyip sevinçlerini haber veriyor. Kimi de 'bebek planlıyoruz, nasıl bir yol izlemeliyiz? Başka çocuk yapar mı?' diye bize danışıyorlar. Biz de her iki tarafın da onayını alarak, bu çiftler ile daha önce bebek sahibi olan çiftler arasında bağlantı sağlıyoruz. Onlar görüşüp birbirlerine deneyim aktararak destek oluyorlar.

Hekimlerin, sağlık çalışanlarının önyargıları sürüyor mu?

Çok ilginç bir şekilde en çok hak ihalleri hala sağlık alanında yaşıyoruz. En bilgilisi olması gereken ve birinci basamakta yer alan sağlık profesyonelleri en çok ayrımcılık yapıyorlar. Enfeksiyon klinikleri hariç diğer branşlarda, özellikle de cerrahi işlem gerektiren müdahalelerde sorunlarla karşılaşılıyor. Kimi zaman HIV takibi yapan enfeksiyon hekimleri, ilgili servisi arayarak bilgilendiriyor. Ancak bu bilgilendirme rağmen meslektaşlarının bu tutucu görüşünü değiştiremediği de oluyor.

Bu nedenlerle başta tıp, hemşirelik ve diş hekimliği fakültelerinde seminerler veriyor ve henüz öğrenciyken farkındalık kazandırmaya çalışıyoruz.

Ailelerinden, işyerlerinden gizleme ihtiyacı hissediyorlar mı?

Sadece iş yerlerinde değil, var oldukları her alanda paylaşılmaktan kaçınıyorlar. Çünkü toplum bilip bilmeden, bu insanların nasıl aşamaları geçtiklerinden habersiz çok acımasızca yargılayabiliyorlar.

Okuyuculara şunu sormak isterim: Siz bu gün HIV tanısı alsanız bunu kime söylerdiniz? Çevrenizde herkeş rahatça açıldır mıydınız? Statünüzü bilen kişiler size ilk neyi sorard?

Pozitif-iz Derneği kurucu üyesi: İkinci çocuğunu kucağına alan çok dostumuz var

20/05/2023 07:05

Geçmişte HIV pozitifleri doğurtmada sorun çıkaran hekimler vardı. Bu sorun devam ediyor mu?

Büyük şehirlerde bulunan ve özellikle de HIV takibinin yapıldığı sağlık kuruluşlarında bu sorun kalmadı diyebiliriz. Ancak orta ve küçük ölçekli şehirlerde hala bu 'hizmet vermem' tutumuna rastlanıyor. Hatırlarsanız birkaç yıl önce Diyarbakır'da HIV pozitif gebe bir kadın doğuma alınmamıştı ve ihlal medyaya yansmıştı. Bu olayın dhryulması ve sağlık ekibine yaptırım uygulanması epey bir farkındalık yaratmıştı.

Hak ihalleri en çok sağlık kurumlarında yapılıyor

Halen alanda, pozitiflerin yaşadığı sorunlar, ayrımcılık vs. lütfen anlatır mısınız?

Pozitif-iz Derneği olarak her yıl 'HIV ile Yaşayanların Maruz Bırakıldıkları Hak İhalleri Raporu' yayımlıyoruz. Bahsettiğim gibi ihaller yüzde 53 oranında en çok sağlık kuruluşlarında ve sağlık çalışanları tarafından yapılıyor. Bunu da çalışma hayatındaki ihaller takip ediyor.

Akran desteğini önemsiyorsunuz. Neden önemli?

HIV tanısı almak genellikle baş etmesi zor bir süreçten başlangıcı olarak algılanır. 'Tam travması' olarak adlandırılan bu zorlu süreçle baş etmeye çalışan HIV pozitif kişiler, doktorlarından ya da pek kolay olmasa da aileleri ve arkadaşlarından yardım isteyebilirler. Fakat tam alan kişiye benzersiz destek sağlayabilecek tek kişi daha önce HIV tanısı alması, sağlıklı ve kaliteli bir şekilde yaşamı sürdürmeye devam eden akranı. Çünkü akran, kişi için yalnız olmadığını ve bununla yaşanabileceğini gösteren biricik kanıt.

Akran danışmanlığı olan HIV pozitiflerin yaşam kalitelerinde gözle görülür bir iyileşme oluyor. Tedaviye uyumunu arttırıyor ve tanılarıyla ilgili toplularda karşılaşılabilecek olumsuzluklara karşı daha kolay göğüs gerebiliyorlar.

HIV testinin rutin yapılmasını öneriyorsunuz...

Evet, ister evli ister bekar olsun herkesin düzenli olarak HIV testi yaptırması gerektiğini savunuyoruz. HIV çok uzun yıllar belirti vermeden vücutta çoğalabilir. Bu süreçte de hem kendi sağlığınız olumsuz etkilenir hem de HIV'in yayılmasına neden olursunuz. Gönüllü rahatsızlığıyla test yaptırmak ve durumundan haberdar olmanın hayatı önemli var.

<https://www.pozitifiz.org/post/nerede-anonim-ve-uccretsiz-hiv-testi-yaptirabilirsiniz> linkinde, hiçbir kimlik bilgisi vermeden ve ücretsiz test yapılan merkezlerin listesi yer alıyor.

Pozitif-iz Derneği'ne www.pozitifiz.org web adresi, info@pozitifiz.org e-posta adresi, 0535 519 54 95 telefonundan ulaşarak, HIV ve AIDS ile ilgili her türlü bilgiyi almak mümkün.

3.Bölüm: İki HIV pozitif bireyin ebeveyn olma hikâyesi

Son gün ise HIV ile yaşayan baba Meçasu ve HIV ile yaşayan anne K.D'nin HIV ile enfekte olmayan bebek sahibi olma hikâyeleri işlendi.

(<https://www.diken.com.tr/iki-hiv-pozitif-bireyin-ebeveyn-olma-hikayesi/>)

İki HIV pozitif bireyin ebeveyn olma hikayesi

22/07/2023 06:34

MESUDE ERŞAN

@mesudersan

mesudeersan@diken.com.tr

HIV tedavisinde katedilen yol, eşlerden bir ya da her ikisi HIV pozitif de olsa çocuk yapmalarına olanak sağlıyor.

Viral yük 'sıfır' sa korunmasız cinsel ilişkiyle çocuk sahibi olmak mümkün. Alınan kan örneğindeki HIV miktarı 200 kopya/ml altındaysa buna 'belirlenemeyen' deniyor. Bu düzeydeki kişilerden HIV cinsel yolla başkalarına bulaşmıyor. Başka bir deyişle tedavisini aksatmadan sürdüren ve belirlenemeyen virüs miktarına sahip HIV pozitifler, kondom kullanmasalar dahi cinsel ilişkiyle başkalarına HIV'i bulaştıramıyor.

Yine viral yükü saptanamaz bireyler, korunmasız cinsel ilişkiyle çocuk sahibi olabilirler.

Ancak dışa açık ilişki yaşayan partnerlerin viral yükleri belirlenemeyen düzeyde de olsa başka cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunmak için kondom kullanması öneriliyor.

HIV ile yaşayanlar HIV negatif bebek dünyaya getirebiliyor. HIV pozitif bireyler için önerilerin çoğu, bebek sahibi olmayı düşünen herkes için olanlarla aynı. Sadece HIV'in bulaşma olasılığını azaltmak için bazı ek adımların atılması gerekiyor.

Kadının ya da erkeğin HIV pozitif olması ya da eşlerden her ikisinin de yine HIV pozitif olması halinde öneriler değişiyor.

Yazı dizimizin ilk bölümünde Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Enfeksiyon Hastalıkları Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Deniz Gökengin ile Bezmialem Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Mehmet Serdar Küçük tedavi ve gebelik süreçlerini nasıl yönettiklerini [anlattı](#).

İkinci bölümde, Pozitif -iz Derneği Kurucu Üyesi Çiğdem Şimşek anne -baba olmak üzere yola çıkan HIV pozitif bireylere verdikleri desteği paylaştı. HIV pozitif bireylerin sosyal alanlarda karşılaştıkları sorunları [aktardı](#).

Bugün de iki ayrı HIV pozitif bireyin anne ve baba olma hikayesini okuyacaksınız.

İki tıp bebek, ikincisi doğal yoldan geldi

İlk hikâyemiz, HIV pozitif olan Meçasu'nun (kendi seçtiği takma isim). Altı ve iki buçuk yaşında iki kız babası Meçasu, hikayesini paylaştı.

Yaklaşık 10 yıl önce o sırada çalıştığı Suudi Arabistan'da görme kaybıyla şikayetiyle gittiği hastanede ona haber verilmeden yapılan test sonucu, direkt "AIDS'sin" dendi. Hastalıkla ilgili bilgisi kulaktan dolma ve azdı. Orada tek başımaydı. Bir yandan hastalığından, diğer yandan şeriatla yönetilen ülkede idam edilmekten korktu. Test sonucunu aldıktan sonra zor ve ölümlü korkusuyla geçen 10 günün ardından güçlüğü Türkiye'ye gelmeyi başardı. Burada yapılan testler, Suudi Arabistan'dakiyle aynı şeyi söyledi: AIDS evresine geçmişti.

HIV ile ilgili önyargılar hastane kapılarından da içeriye girebiliyor. Eczanelerden ilaç almak ayrı bir dertti. Zorlu tedavi süreçlerinden sonuç almaya başladı. Nihayet virüs baskılandı. Genel durumu da hızla düzeldi.

Sonra hoşlandığı biriyle nişanlandı. Evlilik hazırlıkları başlayınca, nişanlığına çekinerek ve kaybetme korkusuyla durumunu anlattı. Aslında kendini nişanlığının olası tüm tepkilerine hazırlamıştı. Ancak HIV olması nişanlısı için bir engel değildi, iki sözcükte karşılık verdi: "Seni seviyorum."

Eşyle akran danışmanlığı yaptı

Pozitif -iz Derneği'nden aldıkları danışmanlıkta hareket ettiler. Hem dikkatleri hem de tedavinin etkisiyle eşini HIV'den koruyabildi. Meçasu, "Başta kondom kullandık. Sonra kanımdaki virüs oranı belirlenemeyen düzeye inince bu önleme de gerek kalmadı. Eşim ve ben dernekte başvuran HIV pozitiflere akran danışmanlığı yapıp, deneyimlerimizi paylaştık" dedi.

Çift evlendikten bir süre sonra çocuk sahibi olmanın yollarını araştırmaya başladı. HIV bulaştırmadan çocuk sahibi olabileceklerini öğrenince tarifsiz mutluluk yaşadılar.

İlk çocuklarını tıp bebek desteğiyle kucaklarına aldılar. Meçasu'nun kanındaki HIV belirlenemeyen düzeye inince ikinci bebek için böyle bir desteğe ihtiyatları kalmadı. İkinci gebelik bu kez doğal yollarla gerçekleşti. Meçasu, "Zaten çok mutlu bir çifttik, mutluluğumuz daha da arttı" diye anlattı.

İki HIV pozitif bireyin ebeveyn olma hikayesi

22/07/2023 06:34

Eşyle akran danışmanlığı yaptı

Pozitif -iz Derneği'nden aldıkları danışmanlıkta hareket ettiler. Hem dikkatleri hem de tedavinin etkisiyle eşini HIV'den koruyabildi. Meçasu, "Başta kondom kullandık. Sonra kanımdaki virüs oranı belirlenemeyen düzeye inince bu önleme de gerek kalmadı. Eşim ve ben dernekte başvuran HIV pozitiflere akran danışmanlığı yapıp, deneyimlerimizi paylaştık" dedi.

Çift evlendikten bir süre sonra çocuk sahibi olmanın yollarını araştırmaya başladı. HIV bulaştırmadan çocuk sahibi olabileceklerini öğrenince tarifsiz mutluluk yaşadılar.

İlk çocuklarını tıp bebek desteğiyle kucaklarına aldılar. Meçasu'nun kanındaki HIV belirlenemeyen düzeye inince ikinci bebek için böyle bir desteğe ihtiyatları kalmadı. İkinci gebelik bu kez doğal yollarla gerçekleşti. Meçasu, "Zaten çok mutlu bir çifttik, mutluluğumuz daha da arttı" diye anlattı.

Her iki ebeveyn de HIV pozitif, iki çocukları sağlıklı

42 yaşındaki K.D.'nin anne olma hikayesine gelince. K.D. yüksek ateş, uzun süren ishal, kilo kaybı, iştahsızlık şikayetleriyle gittiği hastanede yapılan kan testiyle HIV enfeksiyonuna yakalandığını öğrendiğinde henüz 17 yaşındaydı. Tanı doğrulama testi iki kez yapıldı ve sonuç değişmedi. Yaşadığı şehirdeki tıp fakültesinde tedavi süreci başladı. 25 yıl öncesinin ilaçlarını tolere etmek kolay değildi, yan etkileri zorluyordu. Ama altı ay içinde HIV kontrol altına alınabildi.

Tedavi gördüğü yerde kendi gibi HIV pozitif olan eşyle tanıştı ve yaşamını birleştirdi. Evlilikten iki yıl sonra da çocuk sahibi olmak istediler. Çocuklarından biri 10, diğeryse 5 yaşında.

Anne adayının HIV pozitif olması süreci daha özellikli kılıyor. Hamilelik pek çok kadın için endişelerin yoğun yaşandığı, zorlayıcı bir süreç aynı zamanda. Her ne kadar enfeksiyonu kontrol altında da olsa, K.D. de hamileliği boyunca kaygılar yaşadı. Ancak doktorlarına güvendi. Önerilerine harfiyen uydı.

K.D., "Hamilelik boyunca ve sonrasında enfeksiyonun bebeğe geçeceğinden korktum tabii ki. Takiplerimi kadın hastalıkları ve doğum uzmanıyla enfeksiyon hastalıkları uzmanı birlikte yaptım. Sezaryenle doğurdum. Bebeğimiz de doğumdan altı ay sonrasında kadar çocuk enfeksiyon uzmanı tarafından takip edildi" diye anlattı o günleri.

İlaçlarını aksatmıyor

İkinci çocukta daha deneyimliydiler artık. Süreci daha kolay atlattı. K.D. halen altı ayda bir kontrollerini yapıyor ve virüs düzeyi kanda belirlenemeyecek kadar düşük. K.D. ayrıca ilaçların aksatılmaması, moralin de yüksek tutulmasıyla yaşamın kolay olduğunu söylüyor.

K.D.'ye "HIV pozitif olduğunuzu çevreniz biliyor mu?" diye sorduğunda verdiği yanıt net: "Ailem hariç çevremde kimse bilmez. Açıkçası bu konuda insanların hala bilinçsiz olduğunu düşünüyorum. Hiç kimseye de 'HIV pozitif olduğumu söyle' tavsiyesi vermem."

2'nci bölüm: Pozitif-iz Derneği kurucu üyesi: İkinci çocuğunu kucağına alan çok dostumuz var

1'inci bölüm: HIV ebeveyn olmaya engel değil

• **Birgün Gazetesi'nde haberimiz çıktı.**

20 Ekim 2022 Perşembe günü Sibel Bahçetepe'nin, Birgün Gazetesi'nde **'Doğru bilgilendikçe daha da güçlendik'** başlığı ile hazırladığı haber yayımlandı. Haber için iki HIV ile yaşayan kadınla bağlantıları sağlarken, Çiğdem Şimşek'de dernek yetkilisi olarak görüş paylaştı. Haber başka sitelerde de haberleştirilerek kullanıldı.

(<https://www.birgun.net/haber/dogru-bilgilendikce-daha-da-guclendik-406909>)

Testten kaçış HIV vakasını tırmandırıyor

Türkiye, HIV enfeksiyonunun son 10 yılda yüzde 460 arttığı tek ülke konumunda. Toplumda HIV farkındalığının düşük, HIV'e ve HIV pozitiflere yönelik damgalama ve ayrımcılığın devam ediyor olması nedenleriyle kişiler test yaptırmaktan çekiniyor. Bu nedenle vaka sayısının bilinenin 3 katı olabileceği tahmin ediliyor. HIV pozitif olan S.Y., "Doğru bilgilendikçe güçlendim. Güçlendikçe de HIV ile yaşamayı öğrendim" diyor. **2'de**

Doğru bilgilendikçe daha da güçlendik

HIV/AIDS'li bireyler ayrımcılık ve damgalanma nedeniyle sıkıntılar yaşıyor, hatta pek çok birey bu nedenle test yaptırmıyor. HIV pozitif Ela "Her alanda olduğu gibi HIV'de de eğitim şart" derken; S.Y. "Doğru bilgilendikçe güçlendim, HIV ile yaşamayı öğrendim" diye konuştu

BARDAKTAN boşalırca-
sına yağmur yağı-
yordu, aynı şekilde
gözlerimden de bardaktan
boşalırca gözyaşım akıyor-
du. "Neden ve nasıl ben?" diye
soruyordum" diyor Ela rumuz-
lu AIDS hastası. 17 yaşında
evlendirilen S.Y. ise "Kendimle
ve çevremle son derece barışık
bir halde mutlu mutlu yaşıyor-
dum... Taaa ki HIV ile serüvenim
başlayana kadar..." diye
anlatıyor yaşadıklarını. HIV/
AIDS'li bireylerin sayısının gide-
rek arttığı ülkemizde, bu birey-
lerin yaşadığı en büyük problem
ayrımcılık ve damgalanma.

ENDİŞE VERİCİ ARTIŞ

HIV (İnsan Bağışık Yetermezlik
Virüsü), bağışıklık sistemini za-
yıflatarak, olumsuz etkileyen bir
enfeksiyon. AIDS ise (Edinilmiş
Bağışıklık Yetermezliği Sendromu)
tedavi almadığı durumlarda
HIV'in neden olduğu hastalıkların
bütünü yani klinik bir evre.
Başka bir deyişle, pozitif kişiler
HIV'i baskılayan tedavi olanak-
larından yararlanamazsa AIDS
evresine geçebilir.

Türkiye, HIV epidemisinin
dünyada artış oranının en
hızlı olduğu birkaç ülkenin de
bulunduğu Doğu Avrupa ve
Orta Asya ülkeleri arasında yer
alıyor. HIV enfeksiyonunun son
10 yılda yüzde 460 arttığı tek
ülke konumunda. Toplumda HIV
farkındalığının düşük, HIV'e ve
HIV pozitiflere yönelik damgala-
ma ve ayrımcılığın devam ediyor
olması nedenleriyle kişiler test
yaptırmaktan çekiniyor. Böyle-
olunca ülkede HIV ile yaşayan
ve durumunu bilmeyen kişi sa-
yısının gerçekte mevcut sayının
en az 2-3 katı olabileceği tahmin
ediliyor. HIV pozitif bireyler has-
talık tanımları ve yaşadıklarını
BirGün'e anlattı.

'NEDEN BEN' DEDİM

Ela rumuzlu öğretimin görevlisi
mikrobiyolog, HIV ile tanışma-
sını "Bardaktan boşalırca-
sına yağmur yağıyordu. Aynı şekilde
gözlerimden de bardaktan boş-

nırcasına gözyaşlarım akıyordu.
Bir yandan araba kullanıp bir
yandan 'neden ve nasıl ben' diye
düşünürken alt geçidin duvarına
doğru hızlanma dürtüsü geldi
içimden. Mantığım tamamen
devre dışıydı o an. Evet HIV
statüsünü öğrenmenin şoku ma-
alesef bende de büyük olmuştur"
sözleriyle anlattı. Ela, pandemi
sürecinde HIV tanısı aldığını
anlattı. Haftalarca süren kas
ağrısı sonrası, gece ateş basması,
terleme gibi belirtiler yaşadığını
anmsatan Ela, özete şunları
söyledi:

"Bu belirtilerle hastaneye baş-
vurunca ilk akla gelen Covid-19
oldu. Birçok tetkik yapıldı ama
Covid olmadığımı anlaşıldı. Peki
ne diye geçmiyordu bu ağrılar?
'Acaba romatolojik bir rahat-
sızlık mı var?' diye düşünüp
onun için detaylı muayeneler ve
tetkikler yapıldı. Yine bir soruna
rastlanmadı. Tanı almadan
önce bariatrik (obezite) cerrahi
işlem yapılmıştı. Durmak bilme-
yen bir kilo verme sürecim vardı
ve bunu ameliyata bağlamıştım.
Derken ardından fırsatçı enfek-
siyonlar baş gösterdi. Hekim
arkadaşlarımla konuşurken 'Ya
HIV pozitif gibi iyice çöktü ga-
liba başışıklığım' bile demiştik
ama hep kendimi koruduğumu
düşündüğüm için HIV olasılığını
otomatik eliyordum aklımdan.
Çünkü aldığım eğitimlerden de
cinsel yolla bulaşan enfeksiyon-
ların farkında olup korunmaya
dikkat eden (ya da ettiğini zan-
neden) birisiyim. Artık lenf nod-
larının şişmesiyle hekim de HIV
olma ihtimalini düşünüp antikor
testi istedi. O an başımdan aşağı
kaynar sular döküldü sanki. Büt-
tün belirtiler, yaşadığım sağlık
sorunlarını düşününce evet HIV
enfeksiyonu ile birebir uyusu-
yordu. Antikor test sonucunu
öğrendiğimde, babamın vefatını
öğrendiğimdeki gibi bir şok
yaşadım. Yaşamı sonlandırmayı
isteyecek kadar büyük bir şoktan
sonra zamanla hayatına normal
şekilde devam etmeye başlıyor
insan. HIV pozitif olduğumuzu
herkese açıklamak, söylemek zo-
runda değiliz. Mantar enfeksiyo-
nu gibi bir enfeksiyon geçiriyor
olsak benzer yorumları yapma-
yacak insanların mikroorganiz-
maya göre böyle tavrı almasını
anlayamıyorum. Bu yaklaşımlar-
la karşılaşmamak, çekinmeden
tereddüt etmeden HIV statüsünü
açıklayabilmek için mümkün
olduğu kadar toplumda bireyleri
bilinçlendirmek, HIV ile ilgili
bilgi düzeylerini artırmak gereki-

yor. Her alanda olduğu gibi HIV
konusunda da eğitim şart."

BÜYÜK BİR SESSİZLİK

S.Y. ise çocuk yaşta evlendi-
rilen ve anne olan HIV pozitifli
bireylerden biri. S.Y. "Çocuk
yaşta, 17 yaşında evlendirildim.
19'umda anne, 24'ümde duldu-
m, ama hangi yaşta HIV pozitif
olduğumu bilmiyorum...8 yıllık
berbat bir evlilikten kurtulmuş,
hayatı hızla geri kazanmaya
başlamıştım. İşe girmiş, kendi
ekonomik gücümü elde etmiş-
tim. Son derece sosyal, neşeli,
hayat dolu biriydim... 6-7 yıl
kendimle ve çevremle son derece
barışık bir halde mutlu mutlu
yaşıyordum... Taaa ki HIV ile
serüvenim başlayana kadar..."
dedi. S.Y. özete şunları söyledi:
"Organizasyon şirketinde asırı
yoğun ve stresli bir ortamda
çalışıyordum. Bu arada her
zaman kilo olmamdan şikâyet
eder, diyet yapardım. Ama hiçbir
zaman istediğim kiloya gelemez-
dim. O sene nasıl olduysa ben di-
yet yapmadan zayıflamaya, ayda
birkaç kilo vermeye başladım.
Ne yesem mideme dokunuyordum.
İştahsızlık ve halsizlik de vardı.
Hastaneye gittim ve endoskopi
yaptırmayı kabul ettim. Şikâyet-
lerime göre antibiyotikler ve bes-
lenme listesi verildi. Kilo kayı-
pı bir türlü durdurulamadı. 14 kilo
vermişim. İyice kötüleşmişim.
Ayağa kalkamaz duruma gelmiş-
tim. Hastanede yataklık vaziyette
25 gün kadar bakıma muhtaç
yattım. Sonra bir gün...! Güler
yüzlü kadın bir doktor viziteme
geldi. Görüşmek için beni başka
bir odaya aldı. Bana yaptıkları
bir tahlilin 'pozitif' geldiğini söy-
ledi: 'HIV!' Anlamayan gözlerle
yüzüne bakıyordum. İçimde çok
büyük bir sessizlik oldu. Doktor,
bunun artık ölümcül bir du-
rum olmadığını, ilaçlarla HIV'i
baskıladıklarını, kişilerin doğal
yaşam sürelerini yaşadığını,
ancak çok düzenli ve ömür boyu
kullanmam gereken ilaçların
olduğunu anlattı. Hemen HIV'i
baskılayan ilaçlarımı başladım
ve çok kısa sürede toparladım.
Ocak 2005'te yataklık vaziyette-
dim, Haziran ayında ise rafting
yapıyordum. Artık çok iyiydim.
'HIV pozitifler evlenemez' diye-
lere de ayrıca duyarlıydım! Üstelik
HIV pozitif olmayan yani enfekte
olmayan bir sağlık çalışanı ile
evlendim! Sevgili HIV, hayatıma
kattıkların için çok teşekkür
ederim. Hayat direncimi arttır-
dım, duruşumu diklettiğinden ve
inancımı güçlendirdiğinden için."

10 milyon kişi tedaviye erişemiyor

- Birleşmiş Milletler HIV/AIDS Ortak Progra-
mı'nın 2022 raporuna göre, dünya genelinde
38,4 milyon kişi HIV ile yaşıyor.
- Günde yaklaşık 4 bin yeni HIV enfeksiyonu
kaydediliyor.
- HIV ile yaşayan kişilerin 28,7 milyonu yani
yüzde 75'i tedavi olanaklarından yararlanabili-
yorken 10,2 milyon kişi HIV'i baskılayan ilaçlara
erişemiyor.
- Sağlık Bakanlığı'nın açıkladığı verilere göre; ilk
vakanın görüldüğü 1985 yılından 31 Aralık 2021
tarihine kadar ülkede toplam 32 bin 376 kişi
HIV tanısı aldı.
- 2021 verilerine göre Türkiye'de her gün 8 kişiye
HIV tanısı konuldu.

Düzenli HIV testi yaptırmak önemli

Pozitif-iz Derneği Kurucu
Üyesi Çiğdem Şimşek ise
HIV'in tıbbi yönünde çok
başarılı gelişmeler olduğunu
anımsatarak "HIV ile yaşı-
yanlar, herkes gibi doğal ya-
şamlarını sürdürebilir, çalışa-
bilir, evlenebilir, bebek sahibi
olabilirler. Bilimsel olarak yüz
güldüren bu gelişmelerin
yanı sıra değişmeyen tek şey,
HIV'e ve HIV ile yaşayanlara

yönelik olan önyargılar. Doğ-
ru sanılan yanlış bilgiler ne-
deniyle önyargılar oluşuyor
ve bunlar da damgalanma
ve ayrımcılığa neden oluyor.
HIV hakkında daha fazla
bilgi edinmeye ve farkındalığa
ihtiyaç var. Evli yada bekar
fark etmez, herkesi düzenli
olarak HIV testi yapmaya
davet ediyorum. Erken tanı
HIV'de çok önemli" dedi.

Projede elde ettiğimiz diğerk bir çıktı ise; atölyeye katılan muhabirlerden bazılarının kendi sitelerinde geriye dönük terminoloji güncellemesi yapması oldu.

- **Öte yandan üzülererek elde ettiğimiz önemli bir bulgu da; ‘medya mensupları HIV’i görmezden geliyor ve önemsemiyor.’**

HIV atölyesi için hem ana akım medya hem yerel basın çalışanlarına, hem de dijital habercilik yapan kişilere davet gönderildi. Bunların yanı sıra medyada yönetici pozisyonunda olan ‘dostlar’la da şahsen iletişime geçip, özel davet edildi.

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti tarafından dahi duyuru metinleri yaygınlaştırılmasına karşın, medya mensuplarının HIV ile ilgili konulara ilgisiz olmaları nedeniyle atölyelere katılım sağlanmadı. Ne yazık ki davetlerimiz ve atölyelerimiz yoğun ‘Ülke Gündem’inde karşılık bulmadı.

Bu da HIV ile ilgili güncel bilginin medyada yer bulamaması ve yaygınlaşamaması açısından önemli bir veridir.

Teşekkür

Gilead Sciences’ın, yıllardır ‘*Desteklenen her fikir, hayatı değiştirir.*’ mottosuyla yürüttüğü Hayat Bulan Fikirler Destek Programı’na çok teşekkür ederiz. Desteklediğiniz her çalışmamız, HIV ile yaşayanların hayatını iyileştiriyor ve değiştiriyor.